

Hírlevél 2014/10.

- **10 ÉVES A DROG FÓKUSZPONT – SZAKÉRTŐI KÖSZÖNTŐ**
- **BESZÁMOLÓ A KEZELÉSI IGÉNY ÉS A PROBLÉMÁS KÁBÍTÓSZER-HASZNÁLAT KULCSINDIKÁTOROK ÉVES SZAKÉRTŐI TALÁLKOZÓJÁRÓL LISSZABONBÓL**
- **FÓKUSZBAN AZ ÚJ PSZICHOAKTÍV SZEREK HASZNÁLATA MIATT KEZELÉSBE LÉPŐK SZERHASZNÁLATI JELLEMZŐI**
- **KÁBÍTÓSZER-FOGYASZTÁSSAL ÖSSZEFÜGGŐ FERTŐZŐ BETEGSÉGEK SZAKÉRTŐI TALÁLKOZÓ**
- **UPSZ! – OKTÓBERI AKTUALITÁSOK**
- **NEMZETKÖZI ESEMÉNYAJÁNLÓ**

10 ÉVES A NEMZETI DROG FÓKUSZPONT – SZAKÉRTŐI KÖSZÖNTŐ

A Nemzeti Drog Fókuszpont fennállása 10. évének alkalmából felkértünk hazai szakembereket, mondják el véleményüket, személyes tapasztalataikat a drogmonitorozás helyzetéről, annak alakulásáról és az irodánk munkájáról.

Isten Éltesse a Boldog Ünnepeket! A Nemzeti Drog Fókuszpont is épp 10 éves, mint Hanna lányom, és igaz, hogy egy intézmény életében a 10 év máshogy számolódik, mint egy embernél, de a fejlődést mutató jelek, az önállósulás igénye, a szaporodó eredmények, a mind határozottabb szemléletformálás, a látszatra is ügyelés fontossága, a működés kapcsán megjelenő konfliktusok stb. mind azt jelzik, hogy lassan mindketten kiskamasz korba értetek.

Főleg gyakorlati szakember vagyok, általában „itt és most” helyzetekkel dolgozok, és aktuális tudásom is sokszor az aktuális tapasztalásokon alapszik, de tudnom kell, hogy mások hogy állnak hasonló problémákkal, mi volt korábban, mi a helyzet a „nagyvilágban”.

És akkor tudom, hogy van a Fókuszpont, sok adattal, sok tudással, sok kiadvánnyal, Éves Jelentésekkel, objektivizálható ismeretekkel, és ez – egyre összekuszáltabb világunkban – nagyon jó. Az a jó ebben, hogy bizonyos adatokat ugyanúgy gyűjtünk minden évben, és így ezek összehasonlíthatók, és használható következtetések vonhatók le belőlük, hogy vannak olyan európai normák, melyek nálunk is érvényesek, így máshol megjelenő trendekből prognosztizálhatunk hazai jelenségeket, hogy ezek formálhatják szemléletünket, drogpolitikai elképzeléseinket. Munkánk tervezhetőbbé válik, visszajelzéseink fogadására is készen álltok, sőt ezek megvitatására is nyílt lehetőség.

Sokat dolgoztunk közösen, hogy használható adatgyűjtő rendszerek kerüljenek a legnagyobb forgalmú addiktológiai ellátókhoz, hasznos vitáink voltak arról pl., hogy kik is kerüljenek bele bizonyos adatszolgáltatói körökbe, és a Fókuszpont szakembereire mindig lehetett számítani, ha józan észrevételekre volt szükség az egyre nehezebb körülmények között működő Kábítószerügyi Koordinációs Bizottságban, vagy – a legújabb és legnehezebben kezelhető probléma – a dizájner drogok kockázatelemzésével kapcsolatos munkában.

A terepen dolgozók számára is fontos és hasznos információkat tartalmazó hírlevelek akkor is érkeztek, amikor úgy tűnt számunkra, hogy az addiktológiában érdekelt országos intézmények sorra

jelentékteleneknek el, és a Fókuszpont volt az egyetlen, mely képes volt korábbi szakmaiságát megőrizve betölteni feladatát, melyre 10 éve létesült.

Jó tudni, hogy vagytok, hogy működésetek-, szakmaiságotok kiszámítható, ez az alapja az adatokat szolgáltató és feldolgozó rendszerek közötti bizalmi együttműködésnek, számítunk tudásotokra és számíthatok ránk.

A fenti – néhol keserűes - sorokkal kívánok most ünnepi perceket, és további sikereket, kreatív munkát, további hatékony együttműködést.

Üdvözlettel és barátsággal:

Szemelyácz János - INDIT Közalapítvány ■

BESZÁMOLÓ A KEZELÉSI IGÉNY ÉS A PROBLÉMÁS KÁBÍTÓSZER-HASZNÁLAT KULCSINDIKÁTOROK ÉVES SZAKÉRTŐI TALÁLKOZÓJÁRÓL LISSZABONBÓL

Az idei évben a kezelési igény indikátor (TDI) és problémás kábítószer-használat (PDU) éves szakértői találkozóit egy összevont, 4 napos esemény keretében rendezték meg Lisszabonban, 2014. szeptember 23-26. között. A találkozó első napján került sor a két szakértői terület technikai kérdéseinek megbeszélésére, majd a további 3 napon összevont, konferencia jellegű formában osztották meg egymással a szakértők a legjobb fejleményeket és kutatási eredményeket.

A kezelési igény indikátor terület szakértői megvitatták az idei évtől bevezetésre kerülő 3.0-s protokoll szerinti jelentési rendszerrel kapcsolatos eddigi tapasztalatokat és a felmerült problémákat. Az EMCDDA ismertette a kezelésbe lépőket jellemző európai trendeket: az elmúlt öt év során az injekálás egyre kevésbé jellemző, csökkent a heroin használat miatt kezelésbe lépők és az intravénás szerhasználók száma, növekedett ugyanakkor az egyéb opiátokkal, kokainnal, amfetaminokkal, és kannabisszal összefüggésben jelentkező kezelési igény. Az európai központ jövőbeni terveiben szerepel a TDI prevalencia vizsgálat bevezetése, melyre 3 évenként kerülne sor, ehhez kapcsolódóan a konferencián bemutatásra került a prevalencia adatgyűjtésre szolgáló kérdőív tervezete is.

A TDI találkozóval egy időben tartották meg a problémás kábítószer-fogyasztás kulcsindikátor éves találkozóját. Az indikátor felülvizsgálata az elmúlt időszakban ért véget, így a fejezet is új néven fog szerepelni az idei Jelentésben. A terület új elnevezése a „magas kockázatú szerhasználat”, ami utal a kábítószer-piacon az elmúlt években végbement változásra. A korábbi, főként konkrét szerekre (amfetamin, heroin, kokain), illetve beviteli módra (intravénás használat) koncentrált definíció helyett a magas kockázatú szerhasználat körébe az adott személy számára negatív következményekkel járó, annak tényleges károkat (beleértve a függőséget, de az egyéb egészségügyi, mentális és társas problémákat) okozó, rendszeres szerhasználat tartozik, de ide sorolható az olyan szerhasználat is, amely következtében nagy valószínűsége, illetve kockázata van annak, hogy valaki az előbb említett károkat elszenvedje.

A magas kockázatú szerhasználat így már szertől függetlenül, a következményekre koncentrálni tudja sokkal általánosabban megfogni a problémát. Ugyanakkor a legfontosabb módszertani kérdés ezen a területen, hogy hogyan is lehet meghatározni azoknak a számát, akik potenciálisan beletartoznak ebbe a kategóriába. Mivel a teljes társadalomhoz képest nagyon kicsi az aránya a problémás szerhasználóknak, a megszokott, teljes lakosságot lefedő kérdőíves módszer nem igazán használható ezen a területen. Itt indirekt módon, becslésekkel lehetséges a kategóriába tartozó szerhasználók számát megállapítani. A találkozó egyik programja így ezzel foglalkozott:

workshop keretében lehetett elsajátítani a szükséges módszertani alapokat, a tapasztaltabb kutatók pedig a kapcsolódó módszertani segédanyagot vitatták meg.

Az éves találkozókhoz kapcsolódó, a szélesebb közönség számára is nyitott konferencián több témában is áttekintést kaphattunk az európai helyzetről. A hátrányos helyzetű csoportok drogproblémái kapcsán az angol elítéltekről, az olasz kábítószer-függő anyákról, a holland hajléktalanokról, az írországi romákról és a román intravénás szerhasználókról halhattunk előadásokat – a levezető elnök szavaival élve az európai körkép alapján elmondható, hogy az egészségügyi és szociális ellátórendszerek nincsenek igazán felkészülve a hátrányos helyzetű csoportok igényeinek kiszolgálására. A konferencián ezen kívül olyan aktuális témákról volt szó, mint a magas kockázatú kannabisz-használat európai trendjei, a kezelések eredményességének értékelése valamint a beavatkozások hatékonysága és költsége a gazdasági válság után. Ez utóbbi témakörben érdemes kiemelni a görög előadót, aki bemutatta hogyan javították Görögországban a hozzáférést az intravénás szerhasználóknak szóló ártalomcsökkentő programokhoz, amely lépések segítségével – úgy tűnik – sikerült megfékezniük a 2011-ben kialakult HIV járványt.

A találkozóról bővebb felvilágosítást ad: Csák Róbert, csak.robert@oek.antsz.hu és Port Ágnes port.agnes@oek.antsz.hu ■

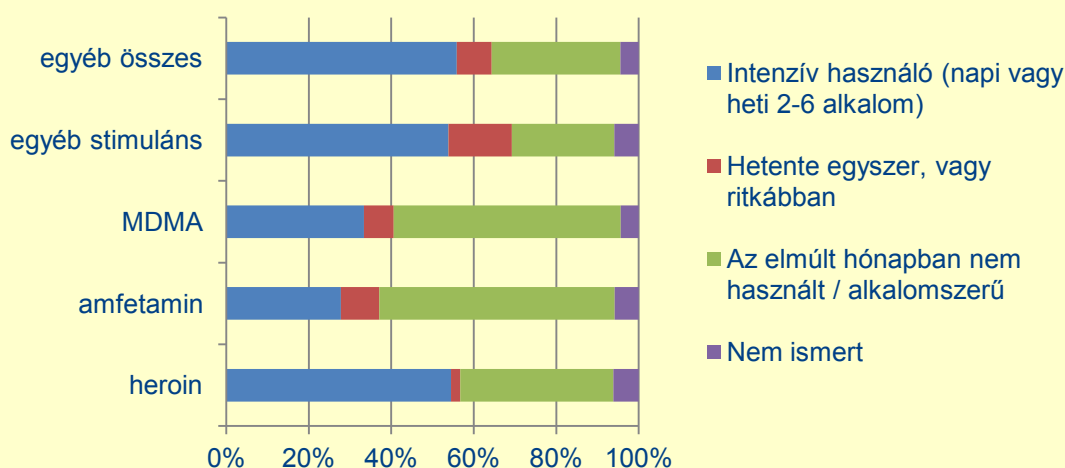
FÓKUSZBAN AZ ÚJ PSZICHOAKTÍV SZEREK HASZNÁLATA MIATT KEZELÉSBE LÉPŐK SZERHASZNÁLATI JELLEMZŐI

A szerfogyasztás gyakorisága tekintetében, a TDI-ben elsődlegesen egyéb stimulánsok vagy egyéb, nem besorolható szerek (jellemzően új pszichoaktív anyagok) használatát megjelölő kliensek között jóval magasabb az intenzív - napi vagy heti többszöri - használatról beszámoló aránya, mint az amfetamin vagy MDMA-t használók között. Az intenzív használók aránya az amfetamin-használók körében 28%, az egyéb stimulánsokat használók körében 54%, az egyéb nem besorolható szereket fogyasztók között 56 % volt a 2013-ban kezelést kezdők között.

Az injektlálás mint beviteli mód is jellemzőbb e csoportra: az egyéb stimulánsokat használók 22%-a, az egyéb szereket használók 25%-a jelölte meg elsődleges beviteli módként az injektlálást. Az amfetamin-használók körében ez az arány 15%, az MDMA-használók körében 16% volt.

Az egyéb stimulánsokat vagy egyéb szereket használók között magasabb a 20 évnél fiatalabbak aránya is (27%, illetve 20%), mint a klasszikus szereket használók körében.

A 2013-ban heroin-, stimuláns-, és egyéb szereket használata kapcsán kezelést kezdő kliensek megoszlása a szerhasználat gyakorisága szerint (%)

Forrás: OAC, elemezte Nemzeti Drog Fókuszpont

KÁBITÓSZER-FOGYASZTÁSSAL ÖSSZEFÜGGŐ FERTŐZŐ BETEGSÉGEK

SZAKÉRTŐI TALÁLKOZÓ

Az európai drogmonitorozó ügynöksége, az EMCDDA 2014. október 15-17. között tartotta éves szakértői találkozóját a kábítószer-fogyasztással összefüggő fertőző betegségek és a halálozás témakörével foglalkozó szakemberek számára.

A fertőző betegségek és a halálozás szakterületek közös szekcióján a túladagolások, a fertőző betegségek prevalenciája és a kezelési lefedettség összefüggéseiről esett szó. A magas HIV és HCV prevalencia összefüggést mutat az alacsony kezelési lefedettséggel, együttesen pedig előrejelzői lehetnek a túladagolások miatti halálozás magas szintjének vagy emelkedő trendjének. Különösen igaz ez a Baltikum országai közül Észtországra és Lettországra, melyekkel külön szekció is foglalkozott. Ennek keretében az ECDC és az EMCDDA közös, magas szintű delegációja helyszíni látogatásának eredményeit is bemutatták.

Az európai helyzetkép általános bemutatását ezúttal három speciális kérdéskör részletesebb tárgyalása egészítette ki. Az európai nagyvárosok homoszexuális populációja droghasználat és fertőző betegségek szempontjából is magasan érintett, új jelenségként bizonyos stimuláns kábítószer (pl. metamfetamin, mefedron) rendkívül intenzív használatát és kockázatosabb szexuális magatartásformákat (chemsex party) azonosították a szakemberek. Az új pszichoaktív szerek használatához kapcsolódó kockázatos injekciós magatartások (gyakoribb injekció és eszközmegosztás, injekciós sérülések) fokozottabb előfordulásáról számoltak be azok az országok, ahol ezek a szerek elterjedtebbek. A hepatitis C antivirális terápiájában használható új készítmények a klinikai vizsgálatok alapján ígéretesek a normál népesség körében. Az új gyógyszerek eredményesebbek, rövidebb ideig alkalmazzák azokat és a mellékhatások is kevésbé gyakoriak, ezért a droghasználók számára is ígéretesek lehetnek. Magasabb árak, a droghasználók kezelésbe vonásának, illetve kezelésben tartásának nehézségei, valamint az újrafertőződés veszélye miatt alkalmazásuk további megfontolásokat igényel.

A találkozóval kapcsolatosan Horváth Gergely ad bővebb felvilágosítást.

(horvath.gergely@oek.antsz.hu).

Kapcsolódó anyagok

Az **EMCDDA áttekintése a fertőző betegségekhez** kapcsolódó témákról elérhető angol nyelven. Az összeállítás tartalmazza a szakirodalmi hivatkozásokat, így jó kiindulási pontja lehet a további tájékozódásnak.

A Biomed Central szabad hozzáférésű online és nyomtatott folyóirata, **az Infectious Diseases Virushepatitis és droghasználat Európában** címmel különszámot szentelt a kábítószer-fogyasztással összefüggő fertőző betegségek, különösen a hepatitis C előfordulása és az antivirális kezelés kérdéskörének. A nemrégiben nyomtatásban is megjelent kiadvány az EU DPIP programja keretében készült, és magas minőségű összefoglalását adja a szakterület legújabb tudományos eredményeinek és szakpolitikai javaslatainak. A különszám cikkei online formában ingyenesen hozzáférhetők.

A fertőző betegségekkel foglalkozó amerikai **Centre for Disease Control tematikus összeállítása** döntéshozói támogató dokumentumokkal és útmutatókkal segíti a tájékozódást a témakör olyan speciális kérdéseiben, mint a droghasználók immunizációja, a fertőzések megelőzése vagy más népegészségügyi válaszlépések vonatkozásai. ■

UPSZI – OKTÓBERI AKTUALITÁSOK

Riasztás

Az EMCDDA ebben a hónapban 2 anyaggal kapcsolatban adott ki riasztást:

Svédországban 2014 márciusa és augusztusa között 3 haláleset történt a **3-MeO-PCP (3-methoxyphencyclidine, 1-[1-(3-Methoxyphenyl)cyclohexyl]-piperidine)**-hez köthetően.

Szintén Svédország tett bejelentést 2014 februárja és májusa között történt 9 mérgezéses esetről a **diphenidine (1-(1,2-diphenylethyl)piperidine)** vegyülethez köthetően.

Az Európai Unió tagállamaiban 2014. szeptember 15. és október 15. között megjelent új anyagok:

- a **4-methyl-N,N-dimethylcathinone** nevű vegyület, mely azonosításáról Spanyolország tett bejelentést.
- az **N-(1-(2,3-dihydrobenzo[b][1,4]dioxin-6-yl)propan-2-yl)-N-methylhydroxylamine (EFLEA)**, a **2-[(Diphenylmethyl)sulfinyl]-N-hydroxiacetamide (Adrafinil)**, az **N-ethyl-N-[2-(5-methoxy-1H-indol-3-yl)ethyl]propan-2-amine (5-MeO-EIPT)**, az **1-(5-fluoropentyl)-N-(1-methyl-1-phenylethyl)-1H-indazole-3-carboxamide (Cumyl-5F-PINACA)** és az **1-(3-chlorophenyl)-2-(methylamino)propan-1-one (3-CMC)** nevű vegyületek, melyek azonosításáról Svédország tett bejelentést.
- az **Acetyl-fentanyl/desmethyl-fentanyl (N-(1-Phenethylpiperidin-4-yl)-N-phenylacetamide)** és a **3,4-MDPA (α-methyl-N-propyl-1,3-benzodioxole-5-ethanamine)** azonosításáról Lengyelország tett bejelentést.
- a **1-phenyl-2-(pyrrolidin-1-yl)octan-1-one (α-pyrrolidinooctanophenone, α-POP)** nevű vegyület, mely azonosításáról Németország tett bejelentést.
- az **1-butyl-N-(2-phenylpropan-2-yl)-1H-indole-3-carboxamide**, az **1-pentyl-N-(2-phenylpropan-2-yl)-1H-indazole-3-carboxamide**, az **N-(1-Amino-3,3-dimethyl-1-oxobutan-2-yl)-1-(cyclohexylmethyl)-1H-indole-3-carboxamide**, az **1-(5-fluoropentyl)-N-(2-phenylpropan-2-yl)-1H-indole-3-carboxamide**, az **N-(2-phenylpropan-2-yl)-1-((tetrahydro-2H-pyran-4-yl)methyl)-1H-indazole-3-carboxamide** és az **1-pentyl-N-(2-phenylpropan-2-yl)-1H-indole-3-carboxamide** azonosításáról Szlovénia tett bejelentést.
- az **N-allyl-N-[2-(1H-indol-3-yl)ethyl]prop-2-en-1-amine (DALT)** nevű vegyület, mely azonosításáról Norvégia tett bejelentést.
- a **2-(3-fluorophenyl)-3-methylmorpholine (3F-Phenmetrazine)**, **1-(4-fluorophenyl)-2-(pyrrolidin-1-yl)octan-1-one (4-fluoro-α-pyrrolidinooctanophenone vagy 4F-α-POP vagy 4F-PV9)** nevű vegyületek, melyek azonosításáról Magyarország tett bejelentést.

Forrás: A Korai Jelzőrendszer hálózatába a **Tanács 2005/387/IB határozata** alapján érkező bejelentések. ■

NEMZETKÖZI ESEMÉNYAJÁNLÓ 2014

Időpont	Szervező	Cím	Helyszín	Információ
november				
10-12.	INWORK cooperation	INWORK Conference on Social Inclusion, Work Integration and Social Entrepreneurship	Amszterdam, Hollandia	A rendezvény honlapja
13.	MADÁSZSZ, Dr. Farkasinszky Terézia Ifjúsági Drogcentrum	„Fókuszban a kölyök” (szenvedélyek útvesztőjében)	Szatymaz Faluház	A MADÁSZSZ honlapja
18.	Public Policy Exchange	Young People and Substance Abuse in the EU	Brüsszel, Belgium	A rendezvény honlapja
december				
9.	Nemzeti Drog Fókuszpont	Az új pszichoaktív szerek kihívásai igazságügyi szakértői szemmel	Albert Flórián út 2-6, Budapest	Beszámoló decemberi hírlevelünkben